

Standard Business
Reporting

Project achtergrond

*Uitbreiding elektronische deponering handelsregister -
afsprakenstelsel*

Versie: 1.0
Datum: 26 oktober 2022
Status: Definitief

Colofon

Documentnaam: Project achtergrond
Projectnaam: Uitbreiding elektronische deponering handelsregister - afsprakenstelsel
Versienummer: 1.0
Datum: 26 oktober 2022
Status van document: Definitief

Documentbeheer

Versie	Datum	Omschrijving
1.0	26 oktober 2022	Initiële definitieve versie

Vereiste goedkeuringen

Organisatie	Versie	Akkoord	Datum	Opmerkingen
Opdrachtgever	1.0	Ja	26 oktober 2022	
Stuurgroep	1.0	Ja	26 oktober 2022	
SBR Taskforce Jaarverslaggevingsketen	1.0	Ja	26 oktober 2022	

Doel van dit document

Dit document maakt deel uit van de Project Initiatie Documentatie van het project 'Uitbreiding elektronische deponering handelsregister - afsprakenstelsel' en beschrijft de relevante achtergrondinformatie die een persoon zonder inhoudelijke kennis van SBR nodig heeft om op efficiënte wijze bekend te raken met de context waarbinnen dit project dient te worden uitgevoerd. Het gaat nader in op de verplichtstelling van SBR voor het deponeren van jaarrekeningen, de huidige werking van SBR bij het elektronisch deponeren bij het handelsregister van de KVK en de relevante ontwikkelingen in onder meer standaarden, wet- en regelgeving en technologieën die dit project kunnen raken.

Inhoudsopgave

1	Verplichting om de jaarrekening te deponeren met SBR.....	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Verplicht deponeren met SBR	5
1.3	Opheffen uitzonderingen van de verplichting	6
2	Leerpunten uit eerdere fases van verplichtstelling.....	7
3	Huidige werking SBR bij het deponeren van jaarrekeningen.....	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Afsprakenstelsel	9
3.3	Rapporteurs.....	11
3.4	Taxonomieën.....	11
3.4.1	KVK taxonomie	11
3.4.2	NBA taxonomie.....	13
3.5	I-processen	13
3.6	Koppelvlakservices	13
3.7	Verwerkingsservices.....	14
3.8	KVK backoffice	15
3.9	H2S portal.....	16
3.10	Ondersteuning.....	16
3.11	Karakteristieken	17
4	Relevante ontwikkelingen	18
4.1	Ontwikkelingen in standaarden	18
4.1.1	XBRL.....	18
4.1.2	ETSI specificaties.....	19
4.2	Ontwikkelingen in wet- en regelgeving.....	19
4.2.1	European Single Electronic Format (ESEF)	19
4.2.2	eIDAS	20
4.2.3	Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).....	20
4.2.4	Wet transparantie maatschappelijke organisaties (Wtmo)	21
4.3	Overige ontwikkelingen.....	21
4.3.1	Legal Entity Identifier (LEI)	21

1 Verplichting om de jaarrekening te deponeren met SBR

1.1 Inleiding

Het deponeren van een jaarrekening bij het handelsregister van de KVK is in Nederland verplicht voor de meeste rechtspersonen¹. De eisen die aan de te deponeren jaarrekening worden gesteld zijn afhankelijk van de grootte van de rechtspersoon, waarvan de relevante criteria zijn vermeld in het Burgerlijk Wetboek Boek 2 (BW2) artikel 395a - 397. Op basis van deze criteria is een inschatting te maken van de populatie van rechtspersonen in Nederland gecategoriseerd naar deze groottecriteria evenals de gemiddelde omvang van de jaarrekening per categorie. Deze inschatting is opgenomen in Tabel 1.

Rechtspersonen	Aantal	Gemiddelde omvang
Micro-rechtspersonen	835.000	3 - 5 pagina's
Kleine rechtspersonen	50.000	8 - 15 pagina's
Middelgrote rechtspersonen	3.000	30 - 50 pagina's
Middelgrote rechtspersonen (onderdeel van groep)	7.000	40 - 60 pagina's
Grote rechtspersonen	5.000	50 - 80 pagina's
Totaal	900.000	

Tabel 1 – Aantallen rechtspersonen per categorie en gemiddelde omvang van de jaarrekening

Het deponeren van een jaarrekening bij het handelsregister van de KVK is voor sommige categorieën van rechtspersonen al sinds 2007 mogelijk. Voor verschillende categorieën van rechtspersonen is dit inmiddels ook verplicht. Figuur 1 geeft weer voor welke categorie rechtspersonen de vrijwillige optie en verplichting om de jaarrekening met SBR te deponeren is ingegaan of verwacht wordt in te gaan.

Micro-rechtspersonen	optioneel	verplicht						
Kleine rechtspersonen	optioneel	verplicht						
Middelgrote rechtspersonen			verplicht					
Middelgrote rechtspersonen (onderdeel van groep)							optioneel	verplicht
Grote rechtspersonen							optioneel	verplicht
	2015	2016	2017	2018	...	2022	2023	2024

Figuur 1 – Ingangsdatum (naar boekjaar) verplichtstelling per categorie rechtspersonen

Er is bewust gekozen voor een fasering van de verplichtstelling op basis van de categorie waartoe een rechtspersoon behoort. In de onderstaande paragrafen wordt nader ingegaan op deze fasering.

¹ Zie <https://www.kvk.nl/inschrijven-en-wijzigen/deponeren/jaarrekening-deponeren/wel-of-niet-deponeren/>

1.2 Verplicht deponeren met SBR

Het is al sinds 2007 mogelijk voor micro- en kleine rechtspersonen² om hun jaarrekening te deponeren bij het handelsregister van de KVK door gebruik te maken van SBR. Dit was juridisch mogelijk omdat voor het deponeren van de jaarrekening in het Handelsregister op grond van de Handelsregisterwet 2007 het beginsel van nevenschikking van toepassing was. Dit betekende dat voor de deponering van een jaarrekening de keuze bestond uit gebruik van de papieren weg of van de opengestelde elektronische weg.

In 2011 is door het SBR Beraad, waarin private en publieke partijen zoals de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants, XBRL-Nederland, de Nederlandse Orde van Administratie en Belastingdeskundigen alsook VNO-NCW vertegenwoordigd zijn, gepleit voor bevordering van digitalisering van rapportagestromen aan de overheid door middel van het ontwikkelen en toepassen van SBR. De Belastingdienst heeft hierdoor de keuze gemaakt dat ondernemers vanaf 2013 bepaalde aangiften uitsluitend op basis van SBR kunnen doen. Dit was ook de aanleiding om te starten met het werk aan een wetswijziging³ om het deponeren van de jaarrekening uitsluitend met SBR te laten verlopen.

De Wet tot wijziging van de Handelsregisterwet 2007, het Burgerlijk Wetboek en de Wet op de formeel buitenlandse vennootschappen in verband met deponering van bescheiden in het handelsregister langs elektronische weg⁴ is op 9 december 2015 een feit geworden. Hiermee is het beginsel van nevenschikking – vrije keuze voor het gebruik van de papieren weg of een opengestelde elektronische weg – voor het deponeren van de jaarrekening in het handelsregister afgeschaft. Als gevolg van deze wetswijziging is in de Handelsregisterwet 2007 een nieuw artikel 19a opgenomen, waarin de rechtsgrondslag staat voor verplichte deponering langs elektronische weg op een bij algemene maatregel van bestuur voorgeschreven wijze.

Op 1 juli 2016 is bovenstaande wetswijziging in werking getreden en tegelijkertijd ook het Besluit elektronische deponering handelsregister⁵. In dit Besluit is expliciet opgenomen dat digitale deponering exclusief plaatsvindt met behulp van de door de overheid aangewezen standaard SBR. Het elektronisch deponeren via SBR is sindsdien stapsgewijs ingevoerd. Micro- en kleine rechtspersonen zijn verplicht om hun jaarrekeningen vanaf het boekjaar 2016 via SBR te deponeren en middelgrote rechtspersonen zijn verplicht om dit vanaf boekjaar 2017 te doen.

Uitzonderingen

Voor bepaalde rechtspersonen ging de verplichte deponering langs elektronische weg met behulp van SBR vooralsnog niet gelden. In het Besluit elektronische deponering handelsregister zijn enkele categorieën van rechtspersonen uitgezonderd van de verplichting om elektronisch via SBR te deponeren. Dat waren de rechtspersonen die een jaarrekening deponeren op een buitenlandse grondslag, omdat er voor hen geen taxonomie beschikbaar is. Verder waren grote rechtspersonen en hun middelgrote dochterondernemingen uitgezonderd, in afwachting van de vaststelling van het Europese formaat waarin uitgevende instellingen hun jaarrekening zou moeten deponeren.

² De micro-rechtspersoon is sinds 1 november 2015 in de Nederlandse wetgeving opgenomen als gevolg van de implementatie van de EU-jaarrekeningrichtlijn (Staatsblad 2015, nr. 349 en 350). Hiervoor is in Titel 9 BW2 een afzonderlijk artikel opgenomen dat de jaarrekening van een micro-rechtspersoon regelt: artikel 2:395a BW. Voor 1 november 2015 werd een micro-rechtspersoon geclassificeerd als een kleine rechtspersoon.

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/34262>

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2015-505.html>

⁵ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037858/2016-12-13>

De uitzonderingen leiden regelmatig tot vragen of een organisatie wel of niet onder een van de uitzonderingen viel. Zodoende heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (MinEZK) – verantwoordelijk voor de KVK - een apart document over ‘*Vragen en antwoorden over verplichting van elektronisch deponeren van jaarstukken in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel*’⁶ gepubliceerd waarin deze vragen worden beantwoord.

1.3 Opheffen uitzonderingen van de verplichting

Inmiddels wordt gewerkt aan een Besluit tot wijziging van het Besluit elektronische deponering handelsregister in verband met de uitbreiding van de verplichting tot elektronisch deponeren⁷. De intentie is om dit met ingang van boekjaar 2024 in te laten gaan. Deze wijziging was reeds aangekondigd in het Besluit elektronische deponering handelsregister als gevolg dat afgewacht werd tot het moment dat het Europese formaat waarin uitgevende instellingen hun jaarrekening moeten deponeren was vastgesteld en in werking was getreden. Met dit Europese formaat is het ook mogelijk om een jaarrekening op buitenlandse grondslag te deponeren, maar wel met afwijkende tagging vereisten. Daarmee vervalt de reden voor de uitzondering voor de betreffende rechtspersonen. De uitzondering op het deponeren via SBR hoeft alleen nog gehandhaafd te worden voor uitgevende instellingen als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht. Zij deponeren via de Autoriteit Financiële Markten.

Omdat er in Europa ontwikkelingen zijn die meer rechtspersonen dan uitgevende instellingen gaan verplichten het Europese formaat te gebruiken, krijgt iedere rechtspersoon die bij de KVK de jaarrapportage deponeert, de keuze om te kiezen tussen deze twee formaten. Beide formaten worden in de SBR standaard vastgelegd. Ook micro en kleine rechtspersonen kunnen desgewenst dit Europese formaat gebruiken. Dat kan bijvoorbeeld nuttig zijn als zij als onderdeel van een groep ervoor willen kiezen om het Europese formaat te hanteren. Rechtspersonen en vennootschappen met een statutaire zetel buiten Nederland, waarvoor op grond van het Handelsregisterbesluit 2008 de verplichting geldt de boekhoudbescheiden te deponeren bij het handelsregister zoals ze die in het land van de statutaire zetel openbaar moeten maken (paragraaf 4.3.4 van het Handelsregisterbesluit 2008) en rechtspersonen die een jaarrekening deponeren die op grond van artikel 362, eerste lid, tweede volzin, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is opgesteld naar de normen van een van de andere lidstaten van de Europese Unie, kunnen ook dit Europese formaat gebruiken.

Uitkomsten internetconsultatie

De voorgenomen wijziging van het Besluit elektronische deponering handelsregister is op 27 mei 2022 gepubliceerd, waarbij marktpartijen tot en met 24 juni 2022 konden reageren op de voorgenomen wijziging. Verschillende marktpartijen, waaronder NBA, SRA en VNO-NCW, hebben positief gereageerd op de voorgenomen wijziging. Zij hadden wel vraagtekens bij de ingangsdatum van boekjaar 2023 dat zij als erg ambitieus ervaren. Op basis van de reacties lijkt een latere ingangsdatum voor de verplichting beter aan te sluiten bij de verwachtingen van deze marktpartijen.

⁶ https://www.kvk.nl/download/kvk_Elektronisch_deponeren_jaarstukken_aug2021_tcm109-500692.pdf

⁷ https://www.internetconsultatie.nl/elektronisch_deponeren_jaarrekening/b1

2 Leerpunten uit eerdere fases van verplichtstelling

Tijdens de eerdere fases van de verplichtstelling van SBR, met name voor middelgrote rechtspersonen zijn er verschillende zaken niet optimaal verlopen. Hierbij zijn de volgende leerpunten te onderkennen.

Hanteer een periode van minimaal een jaar voor vrijwillig deponeren

Het is verstandig om een periode van vrijwillig deponeren mogelijk te maken voordat de verplichting ingaat, vooral wanneer nieuwe technieken worden toegepast. Dit zorgt ervoor dat marktpartijen een eigen inschatting kunnen maken wanneer zij werken aan het implementeren van de (eventueel) benodigde wijzigingen. De periode tussen het moment dat de verplichtstelling ingaat en het beschikbaar komen van de infrastructuur voor vrijwillig deponeren is minimaal een jaar. In eerdere projecten was deze periode aanmerkelijk korter, wat leidde tot ontevredenheid bij met name softwareleveranciers en accountants. Zij ervoeren onvoldoende tijd te hebben voor een gedegen implementatie.

Daarnaast zorgt deze vrijwillige periode er ook voor dat - in het geval van incidenten of problemen - er in het ergste geval altijd teruggevallen kan worden op de oude situatie. De termijn voor het deponeren van de jaarrekening binnen acht dagen na vaststelling is voor veel rechtspersonen dusdanig belangrijk dat zij geen dag langer kunnen wachten als gevolg van technische problemen. De oude situatie biedt voor hen hierbij uitkomst.

Voer uitgebreide ketentests uit op de procesinfrastructuur tijdens acceptatie

Het is essentieel om een gedegen acceptatieproces te doorlopen bij het opleveren van de procesinfrastructuur. Dit acceptatieproces dient niet alleen doorlopen te worden op basis van een happy flow, maar voldoende verschillende testcases te omvatten die de gehele keten raken. Pas na het uitvoeren van een dergelijk veelomvattend proces van testen kan sprake zijn van acceptatie van de opgeleverde infrastructuur. Deze uitgebreide vorm van testen zorgt ervoor dat 'voor de hand liggende' bevindingen al eerder geïdentificeerd en opgelost zijn, voordat marktpartijen aangehaakt worden om te testen.

Zorg ervoor dat de testomgeving identiek is aan de productieomgeving

Het is van belang dat een testomgeving van de gehele keten beschikbaar is waarmee softwareleveranciers ketentesten kunnen uitvoeren op de werking van hun software. De werking van deze testomgeving dient identiek te zijn aan de werking van de productieomgeving. Het zou niet mogelijk moeten zijn om een positief resultaat te krijgen op de testomgeving en met hetzelfde bericht een negatief resultaat op de productieomgeving.

Vergeet de implementatie bij KVK backoffice niet

De backoffice van de KVK is een cruciaal onderdeel van de keten en verdient evenredig aandacht vanuit het project. De neiging is vaak om de focus op de voorkant, in dit geval Digipoort – te leggen, aangezien daar de meeste ontwikkeling plaatsvindt op het gebied van verwerkingsservices. De keten is echter groter dan Digipoort. Het is ook niet voldoende als een deel van de keten beschikbaar is voor testdoeleinden, want de focus dient te liggen op de keten als geheel; inclusief de KVK backoffice.

Zorg vooraf voor goede ondersteunende documentatie voor elke doelgroep

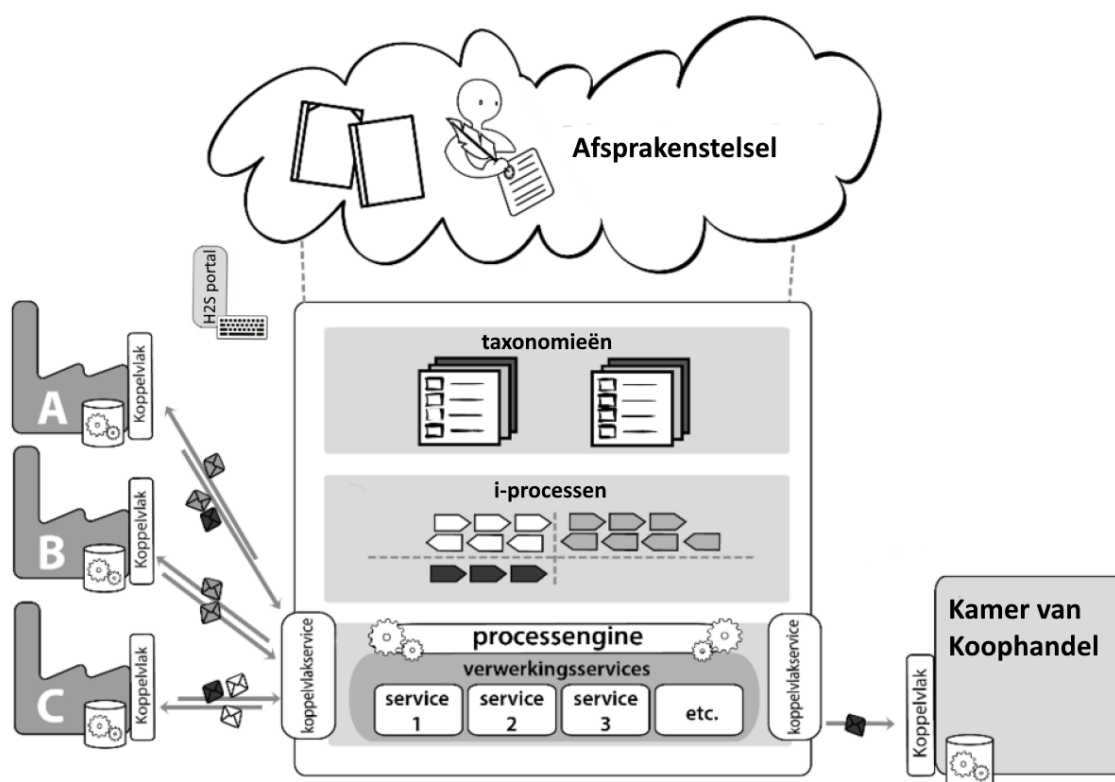
Voordat relevante partijen in de keten, met name rapporterende (grote) rechtspersonen, accountants en softwareleveranciers, beginnen met het traject voor het opstellen van de SBR jaarrekening dient het voor elke doelgroep helder te zijn wat hen te wachten staat. Dit betekent dat er op dat moment voor rapporterende rechtspersonen en accountants een duidelijke handleiding

beschikbaar is en voor softwareleveranciers een uitgebreid aansluitpakket bestaat. Deze doelgroep benadering is cruciaal, omdat elke partij verschillende kennisbehoeften heeft. De timing van deze documentatie is uiteraard zo vroeg als mogelijk. Het moet niet het geval zijn dat de handleiding pas beschikbaar is nadat de fase van vrijwillig deponeren is ingegaan. Het is wel mogelijk dat de documentatie wordt aangevuld of aangepast naar aanleiding van bevindingen tijdens de vrijwillige fase, maar deze wijzigingen dienen traceerbaar te zijn.

3 Huidige werking SBR bij het deponeren van jaarrekeningen

3.1 Inleiding

SBR wordt al geruime tijd gebruikt voor het deponeren van jaarrekeningen bij het handelsregister van de KVK. In Figuur 2 is het conceptueel model opgenomen van de verantwoordingsketen 'deponeren jaarrekening handelsregister'. In dit conceptueel model zijn de verschillende actoren in de verantwoordingsketen opgenomen evenals de inhoudelijke bouwblokken binnen de procesinfrastructuur die in samenhang met elkaar opereren.

Figuur 2 – Conceptueel model van de verantwoordingsketen 'deponeren jaarrekening handelsregister' gebaseerd op het model uit *De Keten Uitgedaagd* (2014)

De KVK maakt voor het ontvangen van jaarrekeningen gebruik van Digipoort; de procesinfrastructuur van Logius waar het elektronisch berichtenverkeer afgehandeld wordt. Digipoort past een vorm van loose coupling toe om te borgen dat bouwblokken zoals de taxonomieën, i-processen, koppelvlakservices en verwerkingservices los van elkaar functioneren en los van elkaar te wijzigen zijn. Logius zorgt voor de beschikbaarheid, juiste werking, continuïteit en beveiliging van Digipoort.

3.2 Afsprakenstelsel

SBR kenmerkt zich door de ambitie om de digitale informatie-uitwisseling binnen zowel publieke als private verantwoordingsketens op een standaard wijze vorm te geven. Dit zorgt ervoor dat de verschillende onderdelen bij voorkeur zijn gebaseerd op (internationaal) algemeen geaccepteerde standaarden en worden er - indien nodig – specifieke architecturen opgesteld om de eenduidige toepassing van standaarden in verschillende verantwoordingsketens te waarborgen. Het SBR afsprakenstelsel beschrijft welke standaarden je toepast bij het inrichten van een

SBR-verantwoordingsketen en is ook de plaats waar de specifieke architecturen overeengekomen worden.

Het afsprakenstelsel bestaat onder meer uit de volgende onderdelen:

- **SBR taxonomie architectuur** - De taxonomie architectuur (NTA)⁸ bevat de bouwvoorschriften voor de Nederlandse Taxonomie (NT) en de uitbreidingen (extensies) hierop.
- **SBR Preparer Extensions** - Deze architectuur is ten tijde van de verplichtstelling voor middelgrote rechtspersonen geïmplementeerd vanuit de gedachte dat een uitvragende partij haar aanlevertaars de mogelijkheid kan geven om aanvullende begrippen – die niet in het entrypoint van de uitvragende partij zijn opgenomen – toe te passen in hun XBRL instance document (de rapportage). De insteek was dat wat vanuit de wet- en regelgeving mogelijk en toegestaan is op papier ook mogelijk moest zijn met SBR⁹.
- **SBR Linking & Signing** - Deze architectuur kenmerkt zich door het gebruik van elektronische handtekening technologieën voor het ondertekenen en/of waarmerken van digitale documenten op basis van de XAdES (XML Advanced Electronic Signature) standaard in de vorm van een detached signature. De gebruikte versie van XAdES is versie 1.3.2 op basis van de ETSI¹⁰ (European Telecommunications Standards Institute) Technical Specification 101 903 "XML Advanced Electronic Signatures".
- **SBR ondertekeningsbeleid** - Dit beleid (ook wel de SBR signature policy genoemd) is een in XML-formaat opgestelde normatieve set van regels om elektronische handtekeningen te creëren en te verifiëren. Hiermee wordt de intentie van het zetten van de elektronische handtekening expliciet gemaakt. Het huidige SBR ondertekeningsbeleid is opgesteld op basis van ETSI Technical Report 102 038 V1.1.1 "XML-format for Signature Policies" uit april 2002 omdat op het moment van opstellen geen recentere guidance beschikbaar was. Inmiddels heeft ETSI een meerdelige Technical Specification (TS) uitgebracht die onder meer bestaat uit ETSI TS 119 172-1 V1.1.1 "Building blocks and table of contents for human readable signature policy documents" uit juli 2015 en ETSI TS 119 172-2 V1.1.1 "XML Format for signature policies" uit december 2019.
- **SBR Assurance** - Dit is de implementatie van de Linking & Signing architectuur voor een accountantsverklaring bij jaarrekeningen. Hierbij is de accountantsverklaring ook een XBRL document die ondertekend wordt door de accountant met een digitale handtekening. Met deze digitale handtekening waarmerkt de accountant ook de jaarrekening waar de accountantsverklaring op toeziet.
- **SBR Filing Rules** - Dit zijn syntactische regels waaraan SBR rapportages in XBRL formaat dienen te voldoen. Deze regels hebben tot doel om de structuur van een XBRL instance document te harmoniseren binnen Standard Business Reporting in Nederland.

De overeengekomen afspraken in het SBR afsprakenstelsel worden momenteel beheerd door Logius en wijzigingen kunnen uitsluitend verwerkt worden nadat hiervoor akkoord is verkregen van de relevante gremia binnen de SBR governancestructuur¹¹.

⁸ <https://publicatie.centrumvoorstandaarden.nl/sbr/nta/regels/>

⁹ Zo staat bijvoorbeeld in artikel 7 van het Besluit Modellen Jaarrekening dat posten mogen worden ingevoegd op de balans of winst-en-verliesrekening, voor zover hun inhoud niet wordt gedekt door een in het gekozen model vermelde post die niet als "overige" is aangeduid. Dit is mogelijk gemaakt door de toepassing van de SBR Preparer Extensions architectuur.

¹⁰ <https://www.etsi.org/about>

¹¹ <https://sbr-nl.nl/over-sbr/sbr-organisatie/sbr-governance>

3.3 Rapporteurs

De rapporterende rechtspersoon is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening en het deponeren van de jaarrekening bij het handelsregister van de KVK. Tijdens dit proces maakt de rapporterende rechtspersoon hierbij gebruik van verschillende partijen. Afhankelijk van de omvang van de rapporterende rechtspersonen zijn over het algemeen verschillende partijen betrokken.

Voor **micro- en kleine rechtspersonen** wordt de XBRL jaarrekening vaak opgesteld door een administratiekantoor (of accountants-administratieconsulent) die gebruik maakt van rapportagesoftware, tenzij de rechtspersoon dit zelf doet met behulp van de online service Zelf Deponeren Jaarrekening (ZDJ) van de KVK. Het deponeren van de XBRL jaarrekening wordt dan ook gefaciliteerd door het betreffende administratiekantoor dat hiervoor de benodigde software heeft aangeschaft. De rechtspersoon die de jaarrekening opstelt via ZDJ, zal dit portaal ook gebruiken om te deponeren.

Voor **middelgrote rechtspersonen** wordt de XBRL jaarrekening ook vaak opgesteld door een administratiekantoor (of accountants-administratieconsulent) die gebruik maakt van rapportagesoftware, tenzij de rechtspersoon dit zelf doet met behulp van het H2S portal van de KVK¹². De rechtspersoon stuurt vervolgens de opgestelde XBRL jaarrekening naar de controlerend accountant en deze voert werkzaamheden uit op de opgestelde XBRL jaarrekening. De controlerend accountant stelt de accountantsverklaring op met behulp van de NBA verklaringengenerator of een eigen verklaringengenerator. Daarna verstrekt de controlerend accountant de accountantsverklaring in XBRL formaat, voorzien van een digitale handtekening van de ondertekenende accountant. De meeste controlerend accountants faciliteren dat middelgrote rechtspersonen de jaarrekening kunnen deponeren. Hiervoor hebben zij de benodigde software aangeschaft, zodat middelgrote rechtspersonen dit niet zelf hoeven aan te schaffen. De rechtspersoon kan de jaarrekening inclusief accountantsverklaring en digitale handtekening ook zelfstandig via het H2S portal van de KVK deponeren.

3.4 Taxonomieën

Voor het deponeren van de jaarrekening bij de KVK zijn twee relevante taxonomieën te onderkennen: de KVK taxonomie en de NBA taxonomie.

3.4.1 KVK taxonomie

De KVK taxonomie is onderdeel van de Nederlandse Taxonomie (NT) en bestaat uit verschillende rapportages (ook wel 'entrypoints' genoemd) die rechtspersonen in staat stellen om een jaarrekening in XBRL formaat te realiseren. Deze entrypoints bieden een raamwerk waarmee de rechtspersonen binnen de contouren van de vigerende wet- en regelgeving op het gebied van jaarverslaggeving hun jaarrekening kunnen opstellen en valideren ten behoeve van het proces van deponeren. De gebruiker van de taxonomie mag erop vertrouwen dat de taxonomie een naar de stand van de wet- en regelgeving juiste en volledige set van begrippen bevat.

¹² Deze tijdelijke functionaliteit voor middelgrote rechtspersonen in het H2S portal komt per 1 januari 2023 te vervallen.

De KVK taxonomie ondersteunt op dit moment de volgende wet- en regelgeving:

- *Onder beheer van het Ministerie van Veiligheid en Justitie:*
 - Burgerlijk Wetboek, Boek 2 – Titel 9
 - Besluit Modellen Jaarrekening
 - Vaststellingsbesluit Nadere Voorschriften Inhoud Jaarverslag
 - Besluit Actuele Waarde
 - Besluit Artikel 10 Overnamerichtlijn
 - Besluit Fiscale Waarderingsgrondslagen
 - Besluit Jaarrekening Banken
 - Besluit Uitvoering Publicatieverplichtingen Richtlijn Kapitaalvereisten
- *Onder beheer van het Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties:*
 - Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector
- *Onder beheer van het Ministerie van Economische Zaken & Klimaat:*
 - Nederlandse Corporate Governance Code
- *Onder beheer van de Raad voor de Jaarverslaggeving:*
 - Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen
 - Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor middelgrote en grote rechtspersonen
- *Onder beheer van de International Accounting Standards Board:*
 - International Financial Reporting Standards (IFRS)
 - International Financial Reporting Standards for Small & Medium Entities (IFRS-SME)

De ontwikkeling van de KVK taxonomie kent een vaste jaarlijkse cyclus, met controle op inhoudelijke en technische kwaliteit, consultatie van de markt en publicatie. In dit kader verricht de Raad voor de Jaarverslaggeving jaarlijks specifiek overeengekomen werkzaamheden gericht op de juiste vertaling van de Richtlijnen naar een XBRL taxonomie.

Bijzondere rol van de KVK

De KVK heeft als taak om het deponeren van jaarrekeningen bij het handelsregister te faciliteren. Dit betekent dat zij de jaarrekening moet ontvangen en verwerken, maar ook dat zij geen taak heeft bij het bepalen van de inhoud van de jaarrekening. Hiervoor is immers de relevante wet- en regelgeving leidend.

De KVK heeft uiteraard wel belang bij een goede taxonomie in het kader van hun taak om de jaarrekeningen te ontvangen en beschikbaar te stellen in het handelsregister. Zij is immers een van de belangrijkste gebruikers van de taxonomie.

Dit zorgt voor een bijzondere situatie voor de KVK. Zij is nadrukkelijk geen eigenaar van de wet- en regelgeving en zodoende niet verantwoordelijk voor de inhoud van de jaarrekening of de taxonomie waarop deze is gebaseerd. Zij is als gebruiker wel verantwoordelijk om de taxonomie te accepteren (na haar testwerkzaamheden) en als sponsor (financier) van de taxonomie op te treden.

KVK Filing Rules

De KVK Filing Rules zijn een verdere inperking van de SBR Filing Rules. Deze worden momenteel tegelijk met de KVK taxonomie uitgebracht en zijn uitsluitend gericht op de reguliere XBRL stromen.

3.4.2 NBA taxonomie

De NBA taxonomie bevat verschillende entrypoints waarin het raamwerk van de accountantsverklaring is opgenomen. Op basis van de NBA taxonomie kan een accountantsverklaring in XBRL formaat worden opgesteld. Dit raamwerk structureert de verklaring, maar schrijft geen bewoordingen voor. De specifieke bewoordingen worden meestal door accountants bepaald met behulp van een verklaringengenerator.

De NBA taxonomie wordt beheerd door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). De meest recente versie van de NBA taxonomie is versie 2.1.

3.5 I-processen

Een i-proces is een beschrijving van het geheel van de verwerkingen in een verantwoordingsproces die zullen worden uitgevoerd door de procesinfrastructuur. Het zijn de processpecificaties voor de betreffende verantwoordingsketen die in de open standaard Business Process Modeling Notation (BPMN) 2.0 worden beschreven.

Op hoofdlijnen is het i-proces voor het deponeren van de jaarrekening hetzelfde voor alle berichtsoorten. De exacte configuratie van koppelvlaakservices en verwerkingservices die Digipoort namens de KVK hanteert voor het verwerken van de jaarrekening verschilt wel per berichtsoort. De berichtsoort bepaalt welke services in welke volgorde doorlopen worden. Er zijn voor de KVK vier verschillende berichtsoorten te onderkennen in Digipoort:

Berichtsoort	Technische naam	Micro- en Klein	Middelgroot
Jaarrekening	Jaarrekening	V	-
Jaarrekening & Preparer Extension	Jaarrekening_PE	Optioneel	-
Jaarrekening & Accountantsverklaring	Jaarrekening_AV	Optioneel	V
Jaarrekening & Preparer Extension & Accountantsverklaring	Jaarrekening_AV_PE	Optioneel	V

Tabel 2 – Processpecificaties aangeduid naar type rechtspersoon

3.6 Koppelvlaakservices

De koppelvlaakservices zijn de technische applicaties die berichten kunnen aannemen of bij een andere koppelvlaakservice kunnen afleveren. Het kan gaan over inhoudelijke berichten of berichten waarin de status van de verwerking van een bericht is opgenomen. Omdat de koppelvlaakservices voor de buitenwereld aanspreekbaar zijn bevatten zij de belangrijke controles voor toegangsbeveiliging. Binnen SBR is een standaard beveiligingsprotocol voor system-to-system verkeer gekozen. Er wordt op basis van een x.509 certificaat een dubbelzijdige beveiligde verbinding opgezet tussen een aanleverende partij en de koppelvlaakservice. Ook moet met eenzelfde soort certificaat het bericht verzegeld worden. De koppelvlaakservices binnen SBR omvatten de aanleverservice, de afleverservice en de statusinformatieservice.

WUS¹³ voor bedrijven

Het technische uitwisselingsprotocol waarvan aanleverende partijen gebruik maken bij het deponeren van jaarrekeningen is WUS 2.0 voor Bedrijven versie 1.2. Kort samengevat gebruikt dit koppelvlak de internationale standaard SOAP (Simple Object Access Protocol) als basis en vereist het een aantal aanvullende WS-specificaties, waaronder WS-security.

WUS voor Bedrijven is gericht op verschillende aanleverende partijen met één endpoint; in dit geval dat van Digipoort. Hierbij vindt authenticatie plaats op basis van een PKI-overheid certificaat. Er gelden hierbij afspraken over de invulling van verplichte en verboden velden in het SOAP-bericht, er zijn eisen aan de gebruikte certificaten en er is een maximum berichtgrootte van 20 MB opgelegd. Alle afspraken met betrekking tot het elektronische berichtenverkeer via Digipoort middels WUS zijn opgenomen in de koppelvlakbeschrijving WUS 2.0 voor Bedrijven versie 1.2¹⁴.

ebMS voor overheden

Digipoort gebruikt de koppelvlakstandaard ebMS2 voor asynchroon berichtenverkeer tussen de KVK en Digipoort. ebMS2 staat voor 'eXML Messaging Service', het is een specificatie die onderdeel uitmaakt van de ebXML-standaarden die worden beheerd door OASIS. De ebMS2-standaard specificeert een protocol voor veilig en betrouwbaar berichtenverkeer tussen twee partijen. Berichten die met ebMS2 worden uitgewisseld zijn gebaseerd op SOAP.

Bij asynchroon verkeer betreft het berichten waarop meestal niet direct een respons kan worden gegeven. Aan de kant van de ontvanger moet namelijk eerst een verwerkingsproces worden doorlopen, waarvan de doorlooptijd op voorhand niet bekend is. In zo'n situatie is het wel van belang dat de verzender de zekerheid krijgt dat het bericht daadwerkelijk bij de beoogd ontvanger is aangekomen. Deze reliability wordt standaard geboden door het ebMS2-protocol.

De koppelvlakbeschrijving ebMS voor overheden beschrijft hoe de ebMS2-services die Digipoort biedt, moeten worden aangeroepen¹⁵.

3.7 Verwerkingsservices

De verwerkingsservices zijn de te onderscheiden applicaties die onderdelen van het i-proces geautomatiseerd afhandelen. Op basis van de processpecificaties bepaalt de process engine welke verwerkingsservices met het bericht aan de slag moeten en in welke volgorde dit moet gebeuren. Een van de belangrijkste verwerkingsservices is de XBRL validatieservice. Hierbij wordt op basis van de specificaties uit de taxonomie voor iedere aangeleverde verantwoording vastgesteld of het voldoet aan de eisen die er door de taxonomie aan gesteld zijn.

Voor elke berichtsoort bestaat het i-proces uit een aantal te doorlopen koppelvlak- en verwerkingsservices. Deze services zijn in de onderstaande tabel uiteengezet voor de verschillende berichtsoorten:

¹³ WUS is een acroniem voor WSDL, UDDI en SOAP. Daarmee wordt een familie van internationale standaarden van OASIS en W3C bedoeld. Deze worden ook vaak met WS-* aangeduid. Deze standaarden gaan over application-to-application webservices.

¹⁴ <https://logius.nl/diensten/digipoort/koppelvlakken/wus-voor-bedrijven>

¹⁵ <https://logius.nl/diensten/digipoort/koppelvlakken/ebms-voor-overheden>

Services	Type	Jaarrekening	Jr_PE	Jr_AV	Jr_AV_PE
Aanlever service	Koppelvlak	Ja	Ja	Ja	Ja
Blacklist service	Verwerking	Ja	Ja	Ja	Ja
Bijlage consistentie controle service	Verwerking	-	Ja	Ja	Ja
Taxonomie validatie service	Verwerking	-	Ja	-	Ja
Architectuur controle service	Verwerking	-	Ja	-	Ja
Validatie service XBRL	Verwerking	Ja	Ja	Ja	Ja
Filing Rule validatie service	Verwerking	Ja	Ja	Ja	Ja
Validatie service XML	Verwerking	-	-	Ja	Ja
Handtekening controle service	Verwerking	-	-	Ja	Ja
Certificaat controle service	Verwerking	-	-	Ja	Ja
Aflever service	Koppelvlak	Ja	Ja	Ja	Ja

Tabel 3 – Services naar berichtsoort

3.8 KVK backoffice

In de backoffice van de KVK vinden verschillende stappen plaats alvorens de deponering van de jaarrekening bij het handelsregister heeft plaatsgevonden. Deze stappen worden hieronder kort besproken:

1. Ontvangst van de documenten vanuit Digipoort

De eerste stap is het ontvangen van de documenten van Digipoort. Digipoort heeft deze documenten al gevalideerd op naleving ten opzichte van de meeste specificaties, waaronder XBRL validatie en de validatie van de SBR Filing Rules. De business rules die in de vorm van XBRL formules in de KVK taxonomie zijn opgenomen zijn ook al door Digipoort gevalideerd.

2. Validatie van de ontvangen documenten

De KVK voert zelf ook XBRL validatie uit op de ontvangen documenten. De KVK valideert niet meer op de SBR Filing Rules, aangezien deze al in Digipoort zijn gecontroleerd. De KVK valideert wel expliciet op de naleving van de KVK Filing Rules.

3. Rendering van de ontvangen documenten

Nadat de ontvangen documenten valide zijn bevonden, worden deze gerenderd op basis van de SBR Consistente Presentatie specificatie. Het bestandsformaat van deze rendering is .pdf. Dit geldt ook voor de jaarrekening. In het geval van een preparer extension worden de aanpassingen die de opsteller heeft gemaakt ook meegenomen in de rendering. In de rendering wordt het feit 'e-mailadres voor de contactpersoon van deze rapportage' niet meegenomen vanuit privacyoverwegingen.

4. Realiseren van de juiste identificatie van documenten t.b.v. registratie in het handelsregister

De documenten worden in een tijdelijk archief geplaatst om de juiste identificatie van de bestanden te faciliteren. In deze stap wordt ook de tag voor het concept 'E-mailadres voor de contactpersoon van deze rapportage' uit het XBRL instance document verwijderd vanuit privacyoverwegingen. Zodra de juiste identificatie is gerealiseerd, gaan deze documenten naar het handelsregister.

5. Validatie en registratie van de deponering door het handelsregister

Het handelsregister voert een eigen (inhoudelijke) validatie uit op de te deponeren documenten en registreert deze documenten ter deponering in het handelsregister.

6. Definitief maken van de deponering in het handelsregister

Zodra de deponering in het handelsregister definitief is, wordt een terugkoppeling gegeven aan Digipoort dat de aanlevering succesvol is verwerkt.

6. Versturen e-mail naar aanleverende partij met een rendering van de documenten

De laatste stap in dit proces is het per e-mail versturen van de in stap 3 gemaakte rendering naar de aanleverende partij op basis van de waarde van het concept 'E-mailadres voor de contactpersoon van deze rapportage' uit het oorspronkelijke XBRL instance document.

3.9 H2S portal

Het H2S (Human to System) portal bestaat uit de online service Zelf Deponeren Jaarrekening voor micro- en kleine rechtspersonen en de online tool Opstellen XBRL voor middelgrote rechtspersonen. Dit zijn alternatieven als rechtspersonen geen gebruik maken van software of intermediairs voor het deponeren van de jaarrekening.

Met de online service Zelf Deponeren Jaarrekening (ZDJ) kunnen micro- en kleine rechtspersonen hun jaarrekening invoeren en vervolgens direct deponeren in een online portaal van de KVK. Het invoeren van de jaarrekening gebeurt op basis van het entrypoint 'publicatiestukken van micro-rechtspersonen' en 'publicatiestukken van kleine rechtspersonen'. Daarna kan de jaarrekening ook direct worden gedeponerd. De online service ZDJ stuurt de jaarrekening in XBRL formaat in naar Digipoort voor verwerking in het Handelsregister.

Middelgrote rechtspersonen kunnen geen gebruik maken van ZDJ. Zij kunnen tot 1 januari 2023 wel gebruik maken van de online tool Opstellen XBRL om een jaarrekening in XBRL-formaat op te stellen. Met deze tool kunnen rechtspersonen de gegevens van de jaarrekening invullen in een webformulier dat tot stand komt op basis van het entrypoint uit de KVK taxonomie. De tool creëert de XBRL jaarrekening, waarna de rechtspersoon deze kan downloaden en versturen naar haar accountant. De tool Opstellen XBRL is een tijdelijke voorziening die bedoeld is om de transitie naar de jaarrekening in XBRL formaat in te ondersteunen.

Een rechtspersoon is altijd zelf verantwoordelijk voor het deponeren van de jaarrekening. Om dit zo eenvoudig mogelijk te maken, heeft de KVK de mogelijkheid tot deponeren beschikbaar gemaakt binnen de online tool Opstellen XBRL. In deze tool kunnen middelgrote rechtspersonen de jaarrekening in XBRL formaat, de accountantsverklaring in XBRL formaat en de digitale handtekening handmatig deponeren. De online tool Opstellen XBRL stuurt de documenten in XBRL formaat en de digitale handtekening in naar Digipoort voor verwerking in het Handelsregister.

3.10 Ondersteuning

Ondersteunende documentatie

Er zijn verschillende documenten beschikbaar voor verschillende doelgroepen, waaronder:

- Informatiegidsen voor de KVK taxonomie
- Handleiding voor het opstellen van een jaarrekening op basis van de KVK taxonomie
- Voorbeeld XBRL documenten
- Informatiegids voor het deponeren van een jaarrekening
- Aansluitpakketten (voor softwareleveranciers)

Helpdesk

Bij het Servicecenter van de Kamer van Koophandel kunnen rechtspersonen terecht voor vragen over:

- hoe, wat en wanneer te deponeren,
- de online service Zelf Deponeren Jaarrekening,
- toegang tot (tijdelijke) tool opstellen XBRL,
- foutmeldingen bij deponering,
- het toetsingskader KVK (reikwijdte van het Besluit),
- het gebruik van de KVK taxonomie.

Voor sommige vragen worden partijen doorverwezen naar Logius of de NBA.

Bij het Servicecentrum van Logius kunnen softwareleveranciers terecht voor:

- hulp bij aansluiten op Digipoort,
- informatie over een storings- of onderhoudsbericht,
- het melden van een storing,
- vragen over de Digipoort en toelichting op foutmeldingen,
- technische vragen over de specificaties binnen het SBR afsprakenstelsel.

Bij de NBA kunnen accountants terecht met vragen over:

- de NBA taxonomie,
- de NBA verklaringen generator,
- het persoonsgebonden beroepscertificaat.

3.11 Karakteristieken

In de tabel zijn de karakteristieken opgenomen van de bestaande SBR stromen voor het deponeren van de jaarrekening per categorie rechtspersoon.

Karakteristieken	Micro- en kleine rechtspersonen	Middelgrote rechtspersonen
Koppelvlak voor aanleveren	WUS voor Bedrijven	WUS voor Bedrijven
Envelop	SOAP	SOAP
Payload encoding	Base64	Base64
Grootte (van bericht)	< 1 MB (in de praktijk)	< 1 MB (in de praktijk)
Digitale handtekening	XAdES 1.3.2	XAdES 1.3.2
Preparer extension	Optioneel	Optioneel
Assurance	Optioneel (nooit toegepast)	Verplicht
Verbinding Digipoort	PKIoverheid certificaat	PKIoverheid certificaat
Ondertekenen accountant	NBA beroepscertificaat	NBA beroepscertificaat
Ondertekening bestuurders	Nog niet digitaal mogelijk	Nog niet digitaal mogelijk
Ondertekeningsbeleid	SBR signature policy v2.0	SBR signature policy v2.0
Verslaggevingsstandaard	NL-GAAP	NL-GAAP ¹⁶
Geconsolideerd rapporteren	Vrijgesteld (technisch mogelijk)	Indien van toepassing
H2S portal	Zelf Deponeren Jaarrekening	Opstellen XBRL en Deponeren (tot 2023)

Tabel 4 – Karakteristieken

¹⁶ Binnen de KVK taxonomie is een entrypoints voor IFRS voor SMEs en voor IFRS (full), maar beide entrypoints zijn nooit geïmplementeerd in de KVK backoffice.

4 Relevante ontwikkelingen

Er zijn verschillende ontwikkelingen te onderkennen die een rol kunnen spelen in of invloed hebben op het project Uitbreiding elektronische deponering handelsregister. Deze ontwikkelingen zijn divers en omvatten onder meer ontwikkelingen in standaarden en ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

4.1 Ontwikkelingen in standaarden

4.1.1 XBRL

De volgende XBRL specificaties zijn nog niet binnen SBR geaccepteerd, maar hebben wel de status 'Recommended' toegekend gekregen door XBRL International of zijn internationaal al grootschalig in gebruik.

Inline XBRL

Inline XBRL, soms ook wel iXBRL genoemd, biedt een mechanisme voor het insluiten van XBRL-tags in XHTML-documenten. Hierdoor kunnen de voordelen van in XBRL getagde gegevens worden gecombineerd met een door mensen leesbare presentatie van een rapportage die onder controle staat van de opsteller.

De laatste versie van de Inline XBRL specificatie met de status 'Recommended' is Inline XBRL 1.1¹⁷. De Inline XBRL specificatie wordt gebruikt in combinatie met het Transformation Registry. Dit definieert hoe de waarden van feiten die in XHTML-documenten worden weergegeven dienen te worden geconverteerd naar de vereiste gegevenstypen voor XBRL. De laatste versie van de Transformation Registry met de status 'Recommended' is de Transformation Rules Registry for Inline XBRL 5¹⁸.

Open Information Model

Het Open Information Model, ook wel OIM, biedt een syntax-onafhankelijk model voor XBRL-gegevens, waardoor een betrouwbare transformatie van XBRL-gegevens naar andere representaties mogelijk is. Het OIM¹⁹ bestaat momenteel uit de volgende specificaties:

- Open Information Model 1.0 - een syntax-onafhankelijke definitie van een XBRL-rapport
- xBRL-XML: XML Mappings for the Open Information Model 1.0 – een mapping van de oorspronkelijke op XML gebaseerde syntaxis voor XBRL naar het OIM
- xBRL-JSON: JSON representation of XBRL data 1.0 - een standaard JSON-representatie voor XBRL-gegevens, gedefinieerd in termen van het OIM
- xBRL-CSV: CSV representation of XBRL data 1.0 - een standaard voor het weergeven van een XBRL-rapport met behulp van CSV-bestanden
- Open Information Model Common Definitions 1.0 - algemene definities die worden gebruikt door andere op OIM gebaseerde specificaties

Report Packages

Report Packages bieden een gestandaardiseerd mechanisme voor het samenvoegen in één bestand van (Inline) XBRL rapportage(s) en eventuele ondersteunende artefacten. Artefacten kunnen een

¹⁷ <https://specifications.xbrl.org/work-product-index-inline-xbrl-inline-xbrl-1.1.html>

¹⁸ <https://specifications.xbrl.org/work-product-index-inline-xbrl-transformation-registry-5.html>

¹⁹ <https://specifications.xbrl.org/work-product-index-open-information-model-open-information-model.html>

extensietaxonomie en/of afbeeldings-, lettertype- en stylingbestanden bevatten om een Inline XBRL rapportage te ondersteunen.

De Report Package 1.0 specificatie²⁰ definieert een standaardstructuur voor XBRL rapportages in .zip-bestanden, waardoor compatibele software de in de .zip-bestanden besloten rapporten automatisch kan identificeren en verwerken. Deze specificatie heeft echter nog geen status 'Recommended' want het is nog in ontwikkeling. Deze specificatie is opgenomen in dit overzicht omdat het internationaal wel al veelvuldig gebruikt wordt.

4.1.2 ETSI specificaties

ETSI²¹ (European Telecommunications Standards Institute) brengt verschillende relevante standaarden en specificaties uit op het gebied van digitale transacties binnen Europa, waaronder voor XAdES (XML Advanced Electronic Signatures) en signature policies.

XAdES

ETSI heeft in de afgelopen jaren een meerdelige Europese Specification (EN) uitgebracht die onder meer bestaat uit ETSI EN 319 132-1 V1.2.1 "Building blocks and XAdES baseline signatures" uit februari 2022 en ETSI EN 319 132-2 V1.1.1 Extended XAdES signatures uit april 2016 en waarin ook XAdES versie 1.4.1 naar voren komt.

Signature policies

In 2019 heeft ETSI een meerdelige Technical Specification (TS) uitgebracht die onder meer bestaat uit ETSI TS 119 172-1 V1.1.1 "Building blocks and table of contents for human readable signature policy documents" uit juli 2015 en ETSI TS 119 172-2 V1.1.1 "XML Format for signature policies" uit december 2019.

4.2 Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

De volgende ontwikkelingen in wet- en regelgeving zijn te onderkennen die mogelijk een relatie hebben met dit project.

4.2.1 European Single Electronic Format (ESEF)

Uitgevende instellingen die onder de transparantierichtlijn vallen moeten voor boekjaren vanaf 1 januari 2021 hun jaarverslag verplicht digitaal openbaar maken conform het European Single Electronic Format (ESEF). Hierbij dienen deze rechtspersonen de jaarlijkse financiële verslaggeving op te stellen in XHTML formaat. Als er sprake is van een geconsolideerde IFRS-jaarrekening, moeten de primaire financiële overzichten ook worden voorzien van XBRL-tags op basis van de ESEF-taxonomie. Vanaf boekjaren die op of na 1 januari 2022 beginnen, moet ook de toelichting op de geconsolideerde IFRS jaarrekening voorzien worden van XBRL-tags via zogeheten 'block tags'. Nadere detailtagging van de jaarrekening is optioneel.

Het jaarverslag conform ESEF dient gelijktijdig met het publiekelijk verkrijgbaar stellen hiervan aangeleverd te worden bij het officially appointed mechanism (OAM). In Nederland is dat de AFM²². De XHTML-jaarrekening is object van een wettelijke controle en moet voorzien worden van een

²⁰ <https://specifications.xbrl.org/work-product-index-taxonomy-packages-report-packages-1.0.html>

²¹ <https://www.etsi.org/about>

²² <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/doelgroepen/effectenuitgevende-ondernemingen/financiele-verslaggeving/esef>

accountantsverklaring. De accountantsverklaring dient gelijktijdig met het jaarverslag bij de OAM te worden toegezonden²³.

4.2.2 eIDAS

eIDAS (electronic IDentification, Authentication and trust Services) is de EU-verordening 910/2014 van 23 juli 2014 die betrekking heeft op elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de Europese interne markt. Met eIDAS hebben de Europese lidstaten afspraken gemaakt om dezelfde begrippen, betrouwbaarheidsniveaus en onderlinge digitale infrastructuurkeuzes te gebruiken.

De term eIDAS is wellicht het meest bekend vanwege de verplichting tot wederzijdse erkenning van nationale inlogmiddelen binnen Europa, maar eIDAS heeft de standaarden gecreëerd voor elektronische handtekeningen, gekwalificeerde digitale certificaten, elektronische zegels, tijdstempels en andere authenticatiemechanismen die elektronische transacties mogelijk maken, met dezelfde juridische status als transacties die op papier worden uitgevoerd. De verwachting is dat deze 'trust services' binnen eIDAS - diensten die het vertrouwen in online transacties bij bedrijven en consumenten vergroten - in de komende jaren sterk zullen ontwikkelen in lijn met de standaarden die eIDAS heeft gedefinieerd.

4.2.3 Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

De CSRD is een richtlijn die door de Europese Commissie is aangenomen in april 2021. Deze richtlijn verplicht organisaties te rapporteren over de impact van hun activiteiten op mens en milieu. Het belangrijkste doel van de richtlijn is om ervoor te zorgen dat vooral investeerders alle financiële en niet-financiële gegevens – risico's en kansen – aangereikt krijgen die zij nodig hebben om de maatschappelijke en milieueffecten van bedrijven te beoordelen. Hierdoor kunnen zij betere keuzes maken bij het verduurzamen van hun investeringsportefeuille. Met deze richtlijn wordt ook beoogd te komen tot een standaardisering van duurzaamheidsinformatie, waardoor deze beter meetbaar en controleerbaar wordt.

Kenmerkend is dat het duurzaamheidsverslag onderdeel wordt van het bestuursverslag. Daarom zullen financiële en duurzaamheidsinformatie tegelijkertijd openbaar worden gemaakt en in overeenstemming moeten zijn met de relevante verslaggevingsstandaarden. De informatie dient ook digitaal beschikbaar te worden gesteld op basis van een uniforme taxonomie. Het bestuursverslag zal vermoedelijk ook op basis van het ESEF formaat opgesteld dienen te worden. Bovendien kan ook het European Single Access Point (ESAP)²⁴ hier een rol gaan spelen, aangezien dit in ontwikkeling zijnde centraal EU-toegangspunt voor bedrijfsinformatie prioriteit geeft over rapportages omtrent duurzaamheid.

De verwachting is dat deze richtlijn in zal gaan per boekjaar 2024 voor beursgenoteerde bedrijven en OOB's (Organisaties van Openbaar Belang). Vanaf 2025 gaat dit ook gelden voor grote rechtspersonen. De CSRD moet op moment van schrijven nog door het Europese parlement worden goedgekeurd, waardoor enige wijzigingen nog mogelijk zijn.

²³ In lijn met artikel 5:25o Wet op het Financieel Toezicht

²⁴ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12776-Financial-transparency-single-EU-access-point-for-company-information/>

4.2.4 Wet transparantie maatschappelijke organisaties (Wtmo)

Er wordt momenteel gewerkt aan de Wtmo, waarvoor op moment van schrijven een wetsvoorstel²⁵ ligt. Een belangrijk onderdeel van dit wetsvoorstel is een deponeringspublicatieplicht voor stichtingen. Er wordt voorgesteld een nieuw artikel 299b in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op te nemen, waarin staat dat een niet-jaarrekeningplichtige stichting verplicht is de balans en staat van baten en lasten bij het handelsregister te deponeren. Aan de balans en staat van baten en lasten worden geen nieuwe inhoudelijke eisen gesteld. De gedeponeerde stukken worden ook niet openbaar gemaakt.

Verder wordt voorgesteld in de Handelsregisterwet 2007 een nieuw artikel op te nemen waarin staat dat een ruime groep van overheidsinstanties het recht heeft om de balans en staat van baten en lasten in te zien. Op basis van de memorie van toelichting lijkt het erop dat de verwachting is dat met deze publicatieplicht misbruik van financieel-economische aard, zoals witwassen en terrorismefinanciering, wordt tegengegaan.

4.3 Overige ontwikkelingen

Andere relevante ontwikkelingen met mogelijk raakvlak met dit project zijn hieronder opgenomen.

4.3.1 Legal Entity Identifier (LEI)

Een LEI is een wereldwijd unieke code waarmee juridische entiteiten uniek geïdentificeerd kunnen worden. De LEI is tot stand gekomen vanuit het doel om de financiële markten transparanter te maken, beleggingsrisico's beter te beheersen en beleggers te beschermen. Als gevolg van het unieke nummer kunnen financiële toezichthouders (zoals de Autoriteit Financiële Markten) transacties wereldwijd volgen en, wanneer nodig, ingrijpen.

Vanuit diverse wet- en regelgeving is het hebben van een LEI verplicht gesteld. Zo moeten ondernemers of rechtspersonen die aandelen, obligaties of derivaten bezitten in het bezit zijn van een LEI. Ook voor de organisaties die vallen onder de toepassing van ESEF is het hebben van een LEI verplicht.

25

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A35646>